

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLV Міжнародної наукової студентської конференції
за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік
(м. Полтава, 13-14 квітня 2022 року)

ЧАСТИНА 1

Полтава
2022

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLV Міжнародної наукової студентської
конференції за підсумками науково-дослідних
робіт студентів за 2021 рік

(м. Полтава, 13–14 квітня 2022 року)

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)
А43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Редакційна колегія:

О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ);

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. В. Саранин, к. філол. н., доцент, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті : тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – Ч. 1. – 320 с. – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-427-7

Збірник містить тези доповідей XLV Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2021 рік. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти.

УДК 001:378.014.61"21"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-427-7

ФРАЗЕОЛОГІЯ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ НАРОДУ

Ю. О. Нос, студентка спеціальності Філологія, група ФІЛ м-11
О. Ю. Тупиця, к. філол. н., доцент, доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу – науковий керівник
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Німецька мова багата на фразеологічні одиниці з так званими «паралінгвістичними» компонентами. Вони розглядаються як допоміжний засіб комунікації та прагматики, що сприяють доповненню смислу вербальної інформації щодо носія мови, дають соціальну та іншу характеристики, виходячи за межі лінгвістичного значення. Загальне визначення паралінгвістичних засобів комунікації таке: сукупність невербальних засобів реалізації текстової комунікації, зокрема графічні, звукові і кінетичні засоби комунікації. Стосовно вербального аспекту висловлювання «паралінгвістичні» засоби можуть виконувати такі функції: вносити додаткову інформацію, заміщати відсутній вербальний компонент, комбінуватися з вербальними засобами з метою вираження певного смислу.

Сучасна німецька мова налічує значну кількість усталених словосполучень, план вираження яких базується на акустичній основі, а також на кінетично-мімічній специфіці, яка бере участь у комунікації як вербальний компонент при безпосередньому спілкуванні. Складність та специфіка усталених зворотів обумовлена їх семантичною структурою, а саме: поєднання в одній мовній одиниці прямого і переносного значення, а також багатозначністю прагматичної основи, що виникає на базі паралінгвістичних компонентів, наприклад: *die Lippen aufwerfen* (*schürzen, hängelassen*) (надувати, накопирити губи, образитися), *sich auf die Lippen beißen* (прикусити губи, стримувати гнів, сміх, нетерпіння) [1].

У розгляді фразеологічних одиниць будь-якої мови на перший план виходять конотаційні можливості фразеологізмів (додаткові значення словосполучення чи виразу, його супровідні семантичні та стилістичні відтінки, що служать для вираження різних експресивних, емоційно-оцінних забарвлень і можуть надавати висловлюванню урочистості, невимушеності, фа-

мільярності тощо). Також, для фразеологічних одиниць характерним є обмеженість уживання великої групи фразеологізмів у певних текстах, де їх елементи розглядаються як своєрідний засіб експресивності. Наприклад: *die letzten Atemzüge tun* (зробити останній подих), *die Augen brechen* (закрити очі) замість звичайного слова «вмерти» *sterben*. Частина фразеологізмів у межах тексту вживаються як метафори чи метафоричні конструкції: *aus dem Dunkel treten* («вийти з темряви») – розкрити тайну).

Сильне обмеження вживання мають фразеологізми розмовного стилю. У першу чергу, це повністю ідіоматичні сполучення без семантичної подібності компонентів, стійкі предикативні словосполучення, які відображають різноманітні відношення:

1. Компоненти у складі фразеологізму «звичайні» лексичні одиниці – фразеологізм, який вони утворюють має значення розмовного виразу: *vor die Hunde gehen* («піти перед собаками» – зіпсуватися).

2. Дієслівні чи номінативні компоненти «низького», розмовного стилю – фразеологізми розмовного стилю: *sein Maul vollnehmen* (хвастатися).

3. Компоненти «звичайні» – фразеологізм «підвищеного» стилю: *die Stirn zu etw. haben* (сміливість, зухвальство мати).

4. Компоненти «підвищеного» стилю – фразеологізм «звичайний»: *schalten und walten* (розпоряджатися чимось) [2].

У сучасній німецькій мові наявна певна кількість фразеологічних зворотів, у яких синонімічні варіанти окремих компонентів упливають на позначення всієї конструкції: *den Mund halten* («тримати рота» – язик за зубами, мовчати) – звичайний розмовний стиль, *den Schnabel halten* – («тримати дзьоба» – язик за зубами, мовчати) – фамільярний грубий вираз.

Фразеологічні звороти мають великий «текстотвірний» потенціал та створення в тексті особливого характеру, що відрізняє їх від звичайних окремих слів мови. При вивченні практичного курсу німецької мови студентами спеціальності «Філологія» увага приділяється певним фразеологізмам, студенти вивчають також залежності між вживанням певного класу фразеологізмів у певних видах текстів, залежності реалізації їх компонентного складу в текстах тощо.

Список використаних інформаційних джерел

1. Огуй О. Д. Лексикологія сучасної німецької мови. Вінниця : Нова книга, 2003. 416 с.
2. Тупиця О. Ю. Практичний курс другої іноземної мови та перекладу (німецька) для студентів спеціальності «Філологія». Сучасні питання філології: теоретична та прикладна лінгвістика : колект. Монографія ; Полт. ін-т економіки і права ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; ред. колег. Н. Рябокінь (голова), Л. Данилюк, Н. Мякушко та ін. Полтава : ПІЕП, 2021. С. 224–264.
3. Фразеологія : навч. посіб. для студентів факультетів іноземних мов ; Я. А. Баран, О. М. Білоус, І. М. Зимозря. Вінниця : Нова книга, 2008. 256 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДІЄСЛІВНОГО КЕРУВАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРАКТИЧНОГО КУРСУ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Є. К. Олійник, студентка спеціальності Філологія, група ФІЛ М-11

О. Ю. Тупиця, к. філол. н., доцент, доцент кафедри української, іноземних мов та перекладу – науковий керівник Вищій навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У закладах вищої освіти студентів навчають користуватися іноземною мовою як засобом спілкування у межах визначених тем. Основну увагу спрямовано на розвиток мовленнєвих навичок у чотирьох компетенціях: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Такі вміння передбачають, поряд із іншими, здібності студентів правильно будувати висловлювання, а саме – дієслівний центр речення, який починається від дієслова, що керує певним відмінком та вимагає того чи іншого прийменника.

Особливо велика кількість помилок з'являється при вживанні дієслів, керування яких відрізняється від відповідних у рідній (українській) мові. Дієслову німецької мови «відповідає» керування дієслова української мови. Наслідком цього є те, що студенти не можуть правильно побудувати німецькою мовою такі «елементарні» речення, як «Ти мені заважаєш» – (Du stoerst **mir** – замість **mich**). У реченні слова пов'язані між собою за смислом. Дієслову властивий такий тип зв'язку, як керування, яке полягає в тому, що дієслово-присудок вимагає додатка.